

'מה למעלה'

שיעור לשבת פרשת בשלח תשפ"ה

הרב מרדכי אלון שליט"א

הדרן ליציאת מצרים

באמירה היומית הזו, ועוד מעט נראה עד כמה הוא געוואלד, וכל החיים נמצאים בו.

הערה במאמר המוסגר, בשנת הסתלקותו של אדמו"ר הרי"צ, תש"י (1950), הוא הכין מאמר בחסידות, תורה פנימית, בשם "באתי לגני", שניתן להדפסה לכבוד היארצייט של אותה סבתא, הרבנית רבקה, ללימוד עבור החסידים. במאמר הוא מעמיק בענין הדור השישי והדור השביעי, ואיך הקב"ה מסתלק מרקיע לרקיע ומה תפקידו של הדור השביעי, ובהשגחה פרטית זה היה בעצם המאמר שנכתב על ידו ליארצייט של עצמו!¹

אמרות מרוממות

מהו "הדרן"? אנחנו מכירים שבסיום קונצרט או הצגה, הקהל מבקש "הדרן" מהאומן המופיע על הבמה - עוד חזרה על קטע. האמת שלמילה הזו יש עוד כמה משמעויות. 'הדרן' בארמית זה קודם כל לחזור. כשאנחנו אומרים "הדרן עלך מסכת..." הכוונה היא - "נחזור עליך מסכת...". אבל מופיע כבר בספרים קדומים שיש במילה הזו גם את המילה 'הדר', ויש לה שלוש משמעויות, שתיים מתוכן ידועות והשלישית פחות; ראשית, הדר זה יופי,² ולפי זה פירוש המילים "הדרן עלך והדרך עלך" הוא 'יופיך, המסכת, מופיע עלינו, והיופי שלנו בלומדנו אותך - בך'. 'הדר' זה גם כבוד - "וכבוד והדר תעטרהו" (תהילים ח' ו'). זה דומה ליופי אבל קצת אחרת. בארמית משתמשים במילה 'הדר' גם במשמעות של חזרה מעגלית. כך מופיע באגרת של הרבי הרי"צ.

הרבי הרי"צ מספר שבשנת תרע"ה, הסביר אביו הרש"ב את תוכן ההדרן. רק נזכיר שאת "היום יום" הזה כתב הרבי תוך כדי השואה האיומה, כשכל יסודי תבל רועדים. זה לא נכתב בחלל ריק. מי שכתב את זה, את דברי הרבי הרי"צ, היה הרבי מליובאוויטש האחרון, כשהם נמלטים מאירופה תוך כדי מלחמה - כשברקע גטו ביאליסטוק נשלח לאושוויץ, גטו פינסק כמעט מושמד וכו'. מה שעוד יותר מחזק את השאלה שלנו - מה זה מעניין אותנו שהוא

י' שבט

שבת פרשת בשלח נקראת גם שבת שירת הים, "שירה חדשה שבחו גאולים" - יותר משלשת אלפים שלוש מאות ושלושים שנה ועדיין היא שירה חדשה. אני מבקש להיכנס ללימוד הפרשה מתוך התאריך שבו היא חלה השנה - י' בשבט, יום הסתלקותו של הרבי הרי"צ מליובאוויטש זיע"א, האדמו"ר השישי וחותנו של הרבי האחרון.

יש ספר, חיבור, בשם "היום יום" שנתחבר מאימרותיו של הרבי הרי"צ, שכולל אמרה אחת שלו לכל יום במעגל השנה. הוא נתחבר מי"ט כסלו תש"ג ועד י"ט כסלו תש"ד - "לוח אור זרוע לחסידי חב"ד". בראש כל פתגם יומי מופיע שם גם סדר הלימוד היומי לאותו יום. בחלק גדול מהימים אתה מרגיש באמרה היומית הזו אכן איזו עוצמה גדולה שמרוממת אותך, אבל לפעמים, כמו ביום ט' בשבט, זה נראה במבט ראשוני כמשהו "פרוזה", שמתאים אולי להודעה משפחתית -

יום שישי, ט' שבט תש"ג

שיעורים: חומש בא, שישי עם פירשיי. תהילים מ"ט-נ"ד, תניא

הנה הכחמה... ומובן.

כשסיים אאמו"ר [אדוני אבי מורי ורבי] (מוהרש"ב) הש"ס בפעם השלישית אמר מאמר דא"ח [דברי אלוקים חיים], ותוכנו מהו הדרן. בשנת האבילות אחרי אמו סיים אאמו"ר ש"ס [נשה סדרין] משנה לסוף י"א חדש, וליום היא'צ [היארצייט] - כל הש"ס.

כשמסיימים ללמוד מסכת אומרים את נוסח ה-"הדרן עלך", ומאמר החסידות שאמר אדמו"ר הרש"ב ביארצייט של אמו, סבתו של הרי"צ, אשתו של הרבי המהר"ש, אחרי שסיים את הש"ס ואמר את הנוסח הזה היה על תוכנו של ההדרן הזה. יום פטירתה היה ב-י' בשבט תרע"ד (השנה הראשונה של מלחמת העולם הראשונה, 1914). לצערנו אין לנו את אותו מאמר חסידות. על כך פנים, השאלה היא כמובן מה בא הרבי הרי"צ לומר לנו

² הדר כרמל ושרון שפעת רזי ההויה" (לחשי ההויה, מן הרב קוק זצ"ל)

¹ אגב, באותו סדר "היום יום" שנכתב כאמור שמונה שנים לפני כן, בימים ט"ו-י' בשבט, מדובר על יארצייט.

הגדול, וכמובן שהכוונה היא איננה כסף אלא לברר את כל הניצוצות ולהרים אותן, "לא תישאר פרסה". הפסוק מכנה אותנו פה "צבאות ה'". יש מפרשים שמבארים שהכוונה היא דווקא למלאכים ורק כאשר כתוב "צבאותיכם" הכוונה היא אלינו. כאשר אנחנו יצאנו גם המלאכים יצאו מהגלות.

והפרשה ממשיכה -

לִיל שְׁמֵרִים הוּא לְ-ה' לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא-
הַלַּיְלָה הַזֶּה לְ-ה' שְׁמֵרִים לְכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדִרְתָּם. (שם
מ"ב)

של מי ליל השימורים - של ישראל או של הקב"ה? מסביר שם רש"י שהקב"ה היה שומר ומצפה ללילה ארבע מאות שנה כדי לקיים את הבטחתו להוציא את ישראל ממצרים, ומהרגע הזה ואילך הוא יום שימורים לבני ישראל, כלומר "מְשֹׁמֵר וְבָא מִן הַמִּדְיָקִין" (שם ברש"י). ואז יוצאים ממצרים. זה שיעור החומש היומי של ט' בשבט.

מסיבת סיום

מהו בעצם ליל הסדר? ליל הסדר הוא מעין מסיבת סיום, סיום קורס. התקופה שלנו במצרים הסתיימה. יש שני סוגים של מסיבות סיום. האחד הוא כזה שאני לא רוצה לחזור לשם, ואילו השני הוא סיום שבו אני עושה "הדרך". עם ישראל אחרי הסיום הזה, ביום ראשון של פרשת בשלח, אחרי שהם יוצאים ממצרים, הם מצווים לחזור - ויִדְבַּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לַפְּנֵי פִי הַחִירָת בֵּין מִגְדַּל וּבֵין הַיָּם לַפְּנֵי כַּעַל צִפּוֹן נִכְחָו תַּחְנוּ עַל-הַיָּם. (שם י"ד, א'-ב')

ואיזו חזרה זו! זו לא חזרה למפגש בוגרים על הדשא של הקמפוס... אבל אנחנו לא מהססים ועושים את מה שאומר לנו משה רבנו לעשות. על החזרה הזו אומר הנביא -

... כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֶהְבֵּת כְּלוּלְתֶיךָ
לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה. (ירמיהו ב', ב')

זה באיתם בקצה המדבר, כשעשינו פרסה וחזרנו - כך מסביר רש"י שם. זה הדרך.

על מסיבת הסיום הזו חשבתי כאשר הראו לי את "מסיבות הסיום" שעורכים המחבלים המנוולים ימ"ש ושם זרעם, לילדות הטהורות והגיבורות שלנו.

אני רוצה לומר כאן דבר שהוא מדהים כשחושבים עליו לעומק. מה צריך עם ישראל לעבור בעצם וממנו הם מגיעים לשביעי של פסח? - הדרך. השפת אמת זיע"א אומר³ שהפעם הראשונה שיצאנו ממצרים היתה שלא בהדרגה. הקב"ה הוציא אתכם ממצרים - "ופסחתי" - בדילוג, בזכות אבות, אבל עכשיו עליכם לחזור לשם

עשה הדרך וסיים מסכת ביארצייט של הסבתא שלו? אנחנו מצפים לאימרות יותר חזקות שיבואו וירימו אותנו!

ליל שימורים

רבתי, קריאת 'שישי' של פרשת בא קשורה מאד לפרשת בשלח והיא עוסקת בחצות הלילה של מכת בכורות - "ויהי בחצי הלילה וה' היכה כל בכור". מה עשינו, עם ישראל, באותו לילה? - בערב שלפני ישבנו כל אחד בביתו שבמצרים, נעלינו ברגלינו, מתנינו חגורים, כל אחד אוחז את מקלו בידו ועשינו את ליל הסדר, כשהמשקוף מרוח בדם הפסח. בחצי הלילה התרחשה מכת בכורות, ומה עשינו מאז חצי הלילה ועד לחצי היום שלמחרת שאז יצאנו פיסית ממצרים? ראינו את מסיבת העיתונאים של פרעה והחרטומים וטראמפ? התשובה כתובה בתורה -

וַיֵּשֶׂא הָעַם אֶת-בְּצֻקוֹ טָרֵם יַחְמִץ מִשְׁאַרְתָּם צָרְרַת
בְּשִׁמְלָתָם עַל-שִׁכְמָם. וּבְנֵי-יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּדָּבָר מֹשֶׁה
וַיִּשְׂאֻלוּ מִמִּצְרַיִם כָּל־כֶּסֶף וְכָל־זָהָב וְשִׁמְלֹתָם. וְה' נָתַן
אֶת-חֶן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׂאֻלוּם וַיִּנְצְלוּ אֶת-מִצְרַיִם.
(שמות י"ב, ל"ד-ל"ו)

כלומר הם קיימו את מה שאמר הקב"ה למשה בפרק שלפני כן -

דַּבְּרָנָא בְּאֲזְנֵי הָעַם וַיִּשְׂאֻלוּ אִישׁ | מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשְׁהוּ
מֵאֵת רֵעוּתָהּ כָּל־כֶּסֶף וְכָל־זָהָב. (שם י"א, ב')

חז"ל תמהים - למה היה צריך לבקש כל כך יפה ולשכנע "דבר נא" מעם ישראל לשאול את כלי המיצרים ולא ניתן היה להסתפק בציווי פשוט? והם עונים -

דַּבֵּר נָא. אִין נָא אֵלָא לְשׁוֹן בְּקֻשָּׁה: בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ,
הַזְהִירָם עַל כֶּף, שְׁלֵא יֵאמַר אוֹתוֹ צְדִיק אֲבִיהֶם:
'וְעַכְדוּם וְעַנּוּ אוֹתָם' (בראשית טו, יג) קַיִם בָּהֶם, וְאַחֲרֵי
כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל" (שם, יד) לֹא קַיִם בָּהֶם (ברכות ט'
עמ' א-ב).

יש כאן דבר מאד פשוט שאולי לא שמים לב אליו. מהלילה ההוא עברו 3,331 שנים (או קצת יותר לפי ספירה אחרת), אבל מהלילה שדיבר הקב"ה אל אברהם אבינו את הדיבור הזה עברו בדיוק ארבע מאות ושלושים שנה יותר - 3,761 שנה. זה כתוב בפסוק -

וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יֵשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה
וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע
מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל-צִבְאוֹת ה'
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. (שמות י"ב, מ'-מ"א)

ורש"י עושה את החשבון ומסביר שם שעל אף שבני ישראל היו פיסית במצרים בקושי מאתיים ועשר שנים, הרי שסופרים את זה מברית בין הבתרים. אברהם היה בן שבעים, יצחק עוד לא נולד אבל כבר אז נאמרה לאברהם התוכנית של ברית בין הבתרים ששיאה היא הרכוש

³ לפר' בשלח תרל"א. ועי' בהרחבה בשיחה המרכזית "זה אליו אנוהו - אלהי אבי וארוממנהו", טועמיה בשלח תשפ"ה.

כדי שבכל יום שתלך לעבודה ותביא איתך את הסנדוויץ' תחזור למן ותעבור עוד ושלב ועוד שלב.

הגר"א אומר שאותיות המילוי של אותיות המילה "סיום" (היינו ס-מ"ך, י-ו"ד, ו-ו"ו, מ-ם) שוות בערכן בגימטריה לאות הראשונה. כלומר ס' זה 60 וכן אותיות המילוי שלה מ' ו-כ' עולות יחד 60. י' עולה ל-10 וכן ו' ו-ד' עולות 10. ו' זה 6 וכן אות המילוי (ו') וכך גם מ'. אלו ארבע האותיות היחידות בעברית שהמילוי שווה לערך האות הראשונה. מה העומק בזה? - כשאתה מסיים, פתאום אתה רואה את הכל בעיגול, וזה לא כח שלך אלא אתה מקבל כח עליון, אלוקי, כדי לראות את הכל באופן חדש ומחודש, אם רק אתה רוצה לחזור ומבין שהקב"ה לא לקח אותך לשום שלב בטעות. גם בחודש שבט תש"ג, 1943 אני לא נמצא בטעות. מפה אני צריך לקחת את הכל - את עצמי, את אמא ואבא וסבתא וסבא, ולהעלות אותו לשורשו.

חיזור של אהבה

לחזור משמעו גם לחזר. אנחנו מחזרים אחרי דבר שאנחנו מאד אוהבים. אני מחפש את הדבר הזה. חיזור. "מחזר על הפתחים". האם אני יודע לחזור ולהבין שעכשיו אני מקבל את השלב היותר עמוק ממה שהיה כאשר הקב"ה שם אותי שם בפעם הראשונה?

נחזור רגע ללימוד. אחרי ספר אורות התורה של מרן הרב קוק זצ"ל, מופיעה אסיפה של מכתבים קצרצרים שהוא כתב לבנו הרב צבי יהודה זצ"ל. באחד מהם, שהוא כתב לו בצעירותו, הוא כותב - "מאד נבהלתי לראות מה שהנך חוזר על לימודך רק ארבע פעמים בכל פעם". איך זה יכול להיות? הרי צריך לחזור שוב ושוב. לא רק כדי שזה יחקק אלא מפני שזה מה שמגלה האם הלימוד הזה הוא שירה או חלילה שהוא עוד איזה דיבור, חדשות, נייעס... כי אם בחדשות ידווחו את מה שכבר היה במהדורה המוקדמת - אנחנו נאבד סבלנות ונאמר 'טוב, אבל מה חדש? הרי כבר שמענו את זה...!', אבל אם נשמע פתאום את הניגון מבית סבתא - האם נישאר באדישות או שנדומם מנוע בצד, נתרגש ונאמר "וואו!?"

אמרנו שהדר זה כבוד ופירוש המילה כבוד הוא נשמה. "עורה כבודי" פירושו 'עורי נשמת'. כבוד ה' - שהכל ברא לכבודו. אמרנו שבהלכה מופיע הביטוי כבוד בהקשר של מלאכות שבת - האם מכבדים את הבית בשבת או שלא. טאטוא. החזרה הנוספת היא כדי לטאטא עוד ועוד פרט ולהפוך את מה שלקחו אותך אליו למה שמבטא את הנשמה שלך בעצמה.

תחילת פרשתנו "ויהי בשלח פרעה" נראית כפתיחה לא נעימה. הרי פרעה ימ"ש - אני יודע שהוא גרש אותנו, אז למה לחזור על זה? למה לא לומר באופן יותר חגיגי ויפה "בצאת ישראל ממצרים?" הרי אין פה שום חידוש. אומר

ותצאו משם שוב, בפעם השניה - בזכותכם. וכאשר זה יבוא בעבודת האדם שלכם, לא רק שהמיצר (מצרים) יידחה, אלא שהוא יתבטל ויתהפך לגמרי -

וַיָּבֹאוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבְשָׁה... (שמות שם כ"ב)

שלב א' של הלימוד הוביל אותנו למדרגה גבוהה מאד אבל היא רק ההתחלה של מה שאתה יכול להגיע מהמוכנות שלך לחזור לכל פרט ולהרים את הכל. רק אז תגיע אל היופי שלך. אז יופיע כוחך הגדול.

למשמת לדתיכם

גם בלימוד - לחזור זה לא כל כך כיף. אנחנו אוהבים מאד חידושים אבל פחות לחזור. התורה נקראת 'שירה'⁴ כי הדבר היחיד שביף לי לחזור עליו עוד ועוד זו שירה. רוצים הוכחה? - כאשר נגמר קונצרט, מבקשים מהזמר שייטן לנו הדרן, כי השירה נאמרת כשזה חוזר אותי עוד ועוד. זה לא אירוע היסטורי שהיה פעם אלא שלושת אלפים שלש מאות ושלושים שנה ויותר שזו עדיין "שירה חדשה שבחו גאולים". כל יום זו שירה חדשה, והיא באה לברר מהי רמת המוכנות שלי לחזור ולא להשאיר פרסה אחת ולהבין שכל מה שעברתי עד עתה בא רק כדי להרים אותי כל כך גבוה, עוד יותר ועוד יותר, על מנת שזה יהיה בעבודה שלי.

"ליל שימורים הוא לה' שימורים לכל בני ישראל לכל בני ישראל לדורותם". כמו שהקב"ה מצפה לקיים את הבטחתו ארבע מאות ושלושים שנה מאוחר יותר בשלב א', כך הוא עומד ושומר ומצפה לי ולך ולנו עוד שימורים ועוד שימורים ועוד שימורים.

וכשיירד המן, במשך שלשה פסוקים רצופים, אחד אחרי השני, יבקש הקב"ה ממשה לקחת ממנו ולשים אותו לפני ה' למשמרת, ולבקש מאהרן לשים אותו בצנצנת למשמרת -

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' מֵלֶא הָעֶמֶר מִמֶּנּוּ לְמִשְׁמַרְתְּ לְדֹרֹתֵיכֶם לְמַעַן יֵרְאוּ אֶת-ה'לָחֶם אֲשֶׁר הָאֱלֹהִים אֲתֶכֶם בְּמִדְבָר בְּהוֹצִיאֵי אֲתֶכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-אַהֲרֹן קַח צִנְצָנֹת אֶחָת וְתָךְ שִׁמְהָ מֵלֶא הָעֶמֶר מִן הַנֶּחֱט אֲתוֹ וְהִנֵּחַ אֲתוֹ לִפְנֵי ה' לְמִשְׁמַרְתְּ לְדֹרֹתֵיכֶם. כֹּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶל-מֹשֶׁה וַיִּנְחֵהוּ אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדֹת לְמִשְׁמַרְתְּ.

(שם ט"ז, ל"ב-ל"ד)

ורש"י מביא שם ואומר -

לְדֹרֹתֵיכֶם. בִּימֵי יְרֵמְיָהוּ, כְּשֶׁהָיָה יְרֵמְיָהוּ מוֹכִיחֵם: לְמָה אֵין אַתֶּם עוֹסְקִים בְּתוֹרָה? וְהֵם אוֹמְרִים: נִיחַ מֵלְאֲכֹתְנוּ וְנַעֲסֵק בְּתוֹרָה? מֵהֵיכָן נִתְפָּרְנֵס? הוֹצִיא לָהֶם צִנְצָנֹת הַמָּן; אָמַר לָהֶם: "אַתֶּם רְאוּ דָבָר ה'" (ירמיהו ב, לא) "שִׁמְעוּ" לֹא נֹאמַר, אֶלֹא "רְאוּ": בְּזֶה נִתְפָּרְנֵסוּ אֲבוֹתֵיכֶם! הֲרֵבָה שְׁלוּחֵינִי יֵשׁ לֹו לְמִקְוֶם לְהַכִּין מִזֶּן לִירְאָיו. (שם ל"ב)

⁴ "ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא למזמרה את בני ישראל" (דברים ל"א, כ"ב).

כשראיתי את התצפיתנית אגם ברגר, הצדיקה והמדהימה הזו עומדת יחד עם חברותיה באותו טקס סיום בעזה, חשבתי על מה זה לצאת ממצרים, על מה זו חזרה. זו מסיבת סיום! זה לא סתם לצאת משם אלא לרומם עם שלם ולתת משמעות להרמה הזו של כולנו מתוך המנהרות.

אדמו"ר הרש"ב עשה הדרן שהופך להיות היום יום - מהו הגילוי שבא לי ביום הזה. העברת השרביט לאיך מתרגמים את הדברים לדור שאחרי השריפה, איך ממשיכים את זה. שנה לאחר מכן בדיוק באותו תאריך מקבל הרבי מליובאוויטש זיע"א האחרון את הנשיאות וממשיך בהעברת הדברים הלאה.

ארץ הטרנספר

אבל בואו נחזור לימים המיוחדים שלנו - כולנו נמצאים בתוך האוירה המיוחדת והאדירה הזו אחרי ההצהרות הגדולות והתחושות הגאות.⁵ מדברים על טרנספר. אני מבקש לומר דבר שאני מרגיש אותו באופן מאד מוחשי - ארץ ישראל היא ארץ הטרנספר, במהותה. מהות הארץ הזו היא שהיא 'מטרנספרת' את מה שלא מתאים לה. היא מקיאה אפילו אותנו אם חלילה אנחנו עושים את מעשה ארץ מצרים ומעשה ארץ כנען. היא עושה את זה בטרנספר מרצון אבל בדרך כלל גם בטרנספר שלא מרצון. הארץ הזו אמורה להיות "בית תפילה לכל העמים". היא באה להסביר לכל העולם הצבוע, המזויף והמבולבל - לא תמיד ברוע - מה באמת צריך להיות היחס לזרים. זו ארץ שצריכה להכיל בה גרים-תושבים, כאשר הם יודעים שה' אלוקי ישראל מלך והם יודעים את תפקידם בבני נח, ואז יש לנו מצווה להחזיק את הגר-תושב, ואם לא הם יהיו "...לְשָׁבִים בְּעֵינֵיכֶם וּלְצַנִּיחַם בְּצַדִּיקָם - וְצָרְרוּ אֲתֶכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ" (במדבר ל"ג, נ"ה). הם יעשו לנו חלילה טרנספר.

ובתוך כל הארץ הקדושה הזו, בחבל עזה הקדוש היה חילול ה' הגדול ביותר לענ"ד שנעשה ע"י יהודים מאז השואה. אנחנו עשינו טרנספר - טרנספר לעצמנו, לאחינו,⁶ וקם עכשיו מלך בעולם, נשיא, ואומר - 'הארץ הזו מקיאה את שונאי עם ה'. היא מקיאה אותם'. אומרים שהוא משוגע, אימפולסיבי - תסלחו לי אבל אנחנו המשוגעים. אומרים שהוא רוצה לכבוש את כל העולם אבל בפועל הוא עדיין לא עשה שום טרנספר ומה שהוא כן רוצה לעשות טרנספר זה דבר אחד - לרוצחים והפושעים הכי מסוכנים אצלו מארה"ב לאל-סלבדור. הוא רוצה לעשות טרנספר והוא לומד אותו מכוחה של הארץ שלנו.

האברבנאל - זו בדיוק הכוונה! כדי שתדע שלא יצאת ממצרים בזכות עצמך אלא רק בגלל שפרעה גרש ושלח אותך, ועכשיו אתה צריך להמשיך ולחזור עד שתצא בעצמך, מכוחך. תכיר בזה ואז תשמח בחזרות. אנחנו מזלזלים בחזרות כי "אנחנו מושלמים" - 'מי צריך לחזור? הרי אני כבר יודע את זה. כבר שמעתי את זה ממך הרבה פעמים...!'. תגידי, בזוגיות אתה חוזר ואומר לאשתך שאתה אוהב אותה או שבכר אמרת לה את זה פעם אחת תחת החופה וזה מספיק?...?

לחזור זה לחזור. שמעתם פעם מישהו שאומרים לו 'אני אוהב אותך' והוא מגיב בעצבנות - 'טוב, כבר שמעתי את זה?' - אם הוא אומר כך זה מראה שהוא לא מאמין לך.

אני רוצה לחזור שוב ושוב כדי לגלות את יופי שלך, את הכבוד שלך.

להוציא את כל הניצוצות מהמנהרות

בהדרן יש עוד דבר מדהים. בלילה הזה הלכו בני ישראל וליקטו את כל הניצוצות ממצרים. שאלנו למה היה צריך לבקש ולהפציר מישראל "דבר נא באזני העם"? והתשובה היא - כי עכשיו, כשאני יוצא ממחנות הריכוז הכי נוראיים של השואה הכי גדולה בהיסטוריה, לכאורה לא מעניין אותי לקחת עוד איזו צנצנת או בגד מהשכנה. חז"ל אומרים שכאשר באו בני ישראל לקחת מהשכנים את הכלים אז השכנים המצרים אכן הסכימו לתת להם הכל וכמו שכתוב -

וה' נָתַן אֶת־חֶן הָעַם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאַלֻּם וַיַּנְצְלוּ אֶת־מִצְרַיִם. (שם י"ב, ל"ו)

והכוונה כפי שמסביר שם אונקלוס שהם רוקנו את מצרים (כלומר לשון הצלה והנצלה, כמו מצולה, ולא ניצול), ומופיע בחז"ל שכאשר אמרו להם המצרים "קחו, קחו" היה היהודי אומר - 'כן גברת, תודה, אבל אני יודע שבמגרה השלישית משמאל שבשידה שבחדר השינה בפנים יש גם את השעון ואת התכשיט ההוא", ולתמיהתה הוא היה מסביר - 'כשאצלכם היה חושך אנחנו לא ביזבזנו את הזמן. ראינו הכל'. וצריך להבין - הרי במכת החושך מתו 80% מעם ישראל והיינו עסוקים בקבורתם, לא?

מה שקורה ביציאה הזו, בליל השימורים הזה, מה שבשבילו אנחנו מנצלים את הלילה - בלילה הזה אנחנו מבררים שיציאת מצרים איננה טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה אלא בירור של האם גם הצנצנת הזו תצא ממצרים והאם אני מוכן לקבל את זה שעד שייצא הדבר האחרון ממצרים - אני עובר חזרות וכך אנו באמת נצא מצרים.

⁶ הרב מתכוון כמובן לגירוש גוש קטיף בשנת תשס"ה. 'תכנית ההתנתקות'.

⁵ הדברים נאמרו בסמוך אחרי הצהרת נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ, על כך שארה"ב תשתלט על רצועת עזה ותפתח אותה ואילו התושבים הערביים שם יוגלו למדינות אחרות ללא זכות חזרה לשם.

שלא למדו אותה. לכאורה - מה להם ולחגיגה הזו? - כי בסיומם, לא רק שאתה רואה פתאום איך המעטפת וכל הפרטים הופכים לדבר אחד אלא שכולנו הופכים לחלק מאותו סיפור. אנחנו עוברים תהליך. הקב"ה רואה את כולנו יחד. לא רק משה מוצא חן בעיני מצרים, בעיני פרעה ועבדיו, אלא כל ישראל מוצאים חן בעיני העם! ואז ליל השימורים הזה הוא יציאה שתצטרך לאחר מכן חזרה על מנת שזה יוכל להופיע לא רק בעיני מצרים, כי כבר לא תהיה מצרים, אלא - "שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חֵיל אֶחָז וְיִשְׁבִּי פִלְשֶׁת" (שמות ט"ו, י"ד). כדי שאני אוכל לומר בשירה - "אֵלֵי יְאֻנְהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וְאֶרְמְמָנְהוּ" (שם ט"ו, ב). ביציאה הראשונה הוא היה רק 'א-להי אבי' ואילו בחזרה הנוספת הוא 'אלי'. אני אבנה לו מקדש, נווה - "אנווהו".

כשסיים אאמו"ר [אדוני אבי מורי ורבי] (מוהרש"ב) **הש"ס בפעם השלישית אמר מאמר דא"ח** [דברי אלוקים חיים], ותוכנו מהו הדרך.

שנזכה לשיר "שירה חדשה" וממנה לעבור "להודות לך שיר חדש" על גאולתנו ועל פדות נפשנו, בשלמות, במהרה, עלינו ועל כל ישראל, בגאולה שלמה בב"א.

המלחמה הנוכחית בארצנו לא חידשה דבר בעצם, כי היא כל מה שהיה ביציאת מצרים של לפני שבעים שנה - גם אז באנו לקטמון, ליפו ולשאר המקומות, והם ברחו, אבל אז זה היה בזכות אבות. הקב"ה הביא אותנו. עכשיו אנחנו חוזרים לאותו סיפור - אז זה צריך להיות בעבודה העצמית שלנו. בעבודה של הילדים והאחים המגויסים המופלאים שלנו, ומזה העולם מגלה תגלית חדשה - הארץ הזאת צריכה להיות "בית תפילה לכל העמים". העם הזה צריך לספר תהילות ה' לכל העולם. כל החזרות, הסיבובים, הטיולים והעיגולים שהוא עושה הם כדי שזה יופיע בכל העולם.

להודות לך שיר חדש

ומשפט אחרון על הדרך - הרבי הרי"צ אומר, כך הזכרנו, שהדרך זו צורת עיגול ולא סתם חזרה של הלך וחזור אלא מעין מה שהיה אצל שמאל הנביא "ותשובתו הרמתה", היינו מסלול מעגלי, כפי שתשובה זה לחזור באופן מעגלי לנקודת הראשית - "תשובת השנה". הצורה הגיאומטרית של עיגול משמעה היא שכולם נמצאים באותו מקום, בלי ראש ובלי זנב, באותו מרחק מנקודת האמצע, אין 'מזרח', אין מערב, אין חשוב או פחות חשוב. כשאנחנו עושים סיום על מסכת, משתתפים בו גם מי

השעור מוקדש
לוֹסֹת עַם יִשְׂרָאֵל, לְהַנְלִיחַ וּשְׁמִירַת חַיֵּיל צְה"ל, לְהַשְׁבִּיחַ חַזְטוּפִים מְחֻרָה וּבִשְׁלוֹם, לְהַשְׁבִּיחַ כָּל הַנְּפִלִים לְקַבֵּר יִשְׂרָאֵל, לְשִׁלוֹם כָּל הַיְחֻזִּים וְהַזְּאֵלִמְנוֹת, לְעִ"נ כָּל הַנְּפִלִים עַל קִירוֹשׁ ח' בְּאִירוֹעֵי הַמְּלַחְמָה
וְלְעִ"נ יִידֵינוּ בְּנִימִין בֶּן שׁוֹשַׁנָּה ז"ל, וְשִׁרָה בַת קִלְרָה ע"ה, מֵרֵת טַשְׁרֵנָּה שִׁרָה
לֵאמֹר בַּת מִשְׁחָה יוֹסֵף ע"ה
וְלְהַבְרִיל לְרִפְאוֹת כָּל הַפְּעוּעִים וְהַחֻזִּים וּבְתוֹכָם
עֲמֵרָם בֶּן אֵיידָה חַיָּה, יוֹחָזִי יוֹחָזִי בֶן סִיגֵל חוּזָה, חוּזָה בַת אֲרִיֵּת
וְלִדְיוֹנָה הַגּוֹן לְעֵל רַחֵל בַּת אֲרִיאֵל אֶסְתֵּר תַּח"ו
 להקדשת שיעורים ניתן לפנות בחריעת וואטסאפ לעמטאל - 054-7500516